

SOLIDAIR MET GUATEMALA
Langestraat, 6 – B-9300 Aalst - België
Tel.: 053/62 94 76
E-mail: guidods@skynet.be
Website: <http://www.solidairguate.be/>
Rek.Nr.: R en Vr Guatemala - 979-5451060-53

Aalst, 29 november 2020

Info Brief 178

☐ Internationale focus op Verapaz

Op 19 november konden we deelnemen aan een digitale conferentie over de kromme rechtspraak in Guatemala, toegespitst op Cobán. Vier sprekers namen het woord. **Edgar de León**, advocaat van de verdediging van Bernardo Caal Xol, **Victoria Tauli-Corpuz**, de Filipijnse Speciale Rapporteur van de Commissie Inheemse Gemeenschappen van de VN, **Sandra Calel** van de Unie van Boerenorganisaties van Verapaz (UVOC) en **Sandra Epal-Ratjen** van Franciscans International, die de conferentie organiseerde samen met PBI-Guatemala. Moderatrice: **Kim-Mai Vu**. Hieronder vat ik samen wat ik onthield.

Edgar de León zei dat gerechtelijk onderzoekswerk niet efficiënt is, omdat het uitgevoerd wordt door incompetente mensen. Het is niet objectief noch exhaustief. Het schendt de noodzakelijke zorgvuldigheid en de nodige overweging. Rechters zijn formalisten en houden zich vast aan de letter van de wet. Feiten worden al vlug beschouwd als strafbaar

en dat is voldoende om over te gaan tot preventieve opsluiting. Dit is bovendien de regel, niet de uitzondering. Dikwijls draaien processen rond het tegen elkaar aanbotsen van rechten: de rechten van de inheemse bevolking op het grondgebied, grond voor landbouw, Madre Tierra, Leven. En daartegenover de rechten die de staat opeist om economisch vooruitgang te boeken, waarbij hij bedrijven een vrijkaart geeft om te handelen.

Op de vraag of hij mogelijkheid ziet dat de staat in deze materie ooit van houding zou veranderen, antwoordde hij: **'De tijger die vegetariër wordt!'**

Victoria Tauli-Corpuz had het over aanhoudingen op basis van zwakke bewijzen en niet bevestigde getuigenissen. Ter gelegenheid van haar dienstbezoek (vanuit de VN) in mei 2018 aan Guatemala, bezocht ze Bernardo in de gevangenis. Tot haar grote verbijstering werden gedurende haar verblijf in het land zeven inheemse leiders vermoord. Op het einde van haar betoog somde ze een reeks aanbevelingen op. De staat moet resoluut de corruptie aanpakken. Onderzoek op grondontvreemding door grootgrondbezitters. Toegang tot Justitie

voor de inheemse bevolking. Een samenhangende rechtspraak. Onpartijdig onderzoek bij agressie tegen verdedigers van de mensenrechten. Nultolerantie voor moordzaken en geweld tegen verdedigers van de mensenrechten.

Sandra Calel is een van de leidsters van UVOC. Deze unie koepelt een 367 gemeenschappen, hoofdzakelijk q'eqchi' en pocomchi' Maya's in Verapaz. Zij wees erop dat het agrarisch probleem structureel is. Er is geen politieke wil om er oplossingen voor te vinden en ons de toegang tot landbouwgrond te gunnen. Integendeel, gewelddadige ontruiming en criminalisering. En ontbossing. En stuwdammen. Vandaar overstromingen en grondverschuivingen. **'Wij zijn het niet die binnenvallen, wij leven al eeuwen op ons grondgebied.'**

Sandra Epal-Ratjen vertegenwoordigde Franciscans International, een NGO van professionelen die gericht lobbyen naar de VN rond de menselijke waardigheid en de bescherming van het milieu. Inzet is respect voor internationale wetgeving afdwingen. Een van de problemen met multinationals is juist het feit dat ze zich uitstrekken over verschillende landen en staten. Met de civiele maatschappij wordt druk gewerkt om een nieuwe wetgeving in het leven te roepen die afdwingbaar is.

▣ Uitgestelde ontmoeting

De digitale ontmoeting van 26 november met **María Josefina Caal Xol** en **Julio González** van het **Collectief Madre Selva** 'Twee jaar na de veroordeling van Bernardo Caal Xol' is helaas niet doorgedaan en zal pas plaatsgrijpen in de loop van januari volgend jaar.

▣ Open brief aan ministers van Buitenlandse Zaken en ambassades

We zijn nog druk bezig om organisaties over de brug te krijgen om een open brief vanuit **Defend the Defenders** (tevorens: Stop the Killings) te steunen, gericht tot de Belgische ministers van Binnen- en Buitenlandse Zaken.

Ondertussen vertrok een brief op een ander niveau simultaan vanuit verschillende fronten, die **exclusief** de situatie van de mensenrechten in **Guatemala** aankaart.

* De (Europese) lidorganisaties van **EU-LAT Network** richtten zich tot hun ministers van Buitenlandse Zaken.

* Het **Nationaal (Belgisch) Platform Latijns-Amerika en Caraïben (PNALC)** richtte zich tot Sophie Wilmès, minister van Buitenlandse Zaken van België.

(foto: Red Tz'ikin)

Terloops: PNALC zag in juni 2019 het levenslicht onder leiding van 11.11.11. en CNCD (de Franstalige homoloog). Het platform is hoofdzakelijk samengesteld door de

organisaties die in EU-LAT Network zitten (dus ook steungroep 'Solidair met Guatemala') naast enkele andere, bijvoorbeeld ENCUENTRO.

* **FONGI** (Forum van Internationale NGO's die gestationeerd zijn in Guatemala) stuurde een brief naar de diverse ambassades die onze landen vertegenwoordigen in Guatemala.

In de brief van PNALC halen we onder meer de uitwijzing van de VN-Commissie tegen de Straffeloosheid (CICIG) aan. We citeren ook de hallucinante cijfers die de Unie voor de Bescherming van de Verdedigers van de Mensenrechten (UDEFEUGUA) registreerde.

We wijden een aparte paragraaf aan de zaak van Bernardo Caal Xol:

"Een van de emblematische slachtoffers van deze systematische criminalisering is de mensenrechtenverdediger Bernardo Caal Xol, die in november 2018 werd veroordeeld tot zeven jaar en vier maanden gevangenisstraf, een straf die nationaal en internationaal in vraag werd gesteld.¹ Net zoals Bernardo Caal lijden veel verdedigers onder aanvallen ten gevolge van hun strijd voor de erkenning van de rechten van gemeenschappen die door megaprojecten verdreven worden van hun land."

We besluiten de brief met enkele verzoeken:

- **"Dat België in samenwerking met de EU de EU-Richtlijnen rond Mensenrechtenverdedigers in Guatemala toepast en concrete cases van bedreigde mensenrechtenactivisten nauwgezet opvolgt; en deze kwestie ook opneemt in haar dialoog met de Guatemalteekse autoriteiten.**
- **Dat België in lijn met haar Nationaal Actieplan rond Bedrijven en Mensenrechten concrete initiatieven onderneemt om Belgische ondernemingen die actief zijn in Guatemala (of er activiteiten plannen) te wijzen op hun verantwoordelijkheden m.b.t. het respect voor de mensenrechten, in het bijzonder in gevoelige sectoren zoals energie, agro-industrie en mijnbouw.**
- **Dat België eventuele projecten met Belgische steun die in Guatemala worden uitgevoerd en die een risico voor de mensenrechten kunnen vormen nauwgezet monitort.**
- **Dat België als lid van de EU mee waakt over de toepassing van IAO-Conventie 169 inzake de Rechten van Inheemse Volkeren, in het bijzonder in het kader van de uitvoering van het Associatieakkoord tussen de Europese Unie en Centraal-Amerika en de activiteiten van Europese bedrijven in het land."**

Guido De Schrijver

Steungroep 'Solidair met Guatemala'

Lidorganisatie van EU-LAT Network en van Europees Netwerk Oscar Romero Comités

(In het kader van de nieuwe wetgeving op de privacy van 25 mei 2018: indien u deze INFO BIEF niet verder wenst te ontvangen, stuur dan een e-mail naar guidods@skynet.be)

¹ <https://www.amnesty.org/es/latest/news/2020/07/guatemala-bernardo-caal-xol-presos-conciencia/>